

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 21. december 2017
Kontor: Straffulbyrdelseskontoret
Sagsbeh: Pernille Bjørnholk
Sagsnr.: 2017-730-0101
Dok.: 609576

UDKAST

Forslag til Lov om ændring af retsplejeloven (Øget beskyttelse af vidner)

§ 1

I retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1101 af 22. september 2017, foretages følgende ændringer:

1. I § 28 b, stk. 3, ændres »kan endvidere« til »skal«.
2. I § 174, stk. 2, 1. pkt., indsættes efter »forsvarligt«: », herunder hvis særlige hensyn til vidnet taler derfor«.
3. I § 729 a, stk. 4, 1. pkt., indsættes efter »tredjemand«: », herunder til et vidnes sikkerhed«
4. I § 741 c, stk. 2, indsættes som 3. pkt.:

»§ 729 c finder tilsvarende anvendelse.«
5. I § 837 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»Stk. 4. Fængselsbetjente kan betegnes med fornavn, tjenestested og det til ansættelsen knyttede identifikationsnummer.«

Stk. 4 bliver herefter stk. 5.
6. I § 845, stk. 1, indsættes før nr. 1 som nyt nummer:

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

»1) nægtelse af adgang til et offentligt retsmøde for bestemte personer eller grupper af personer efter § 28 b, stk. 3.«

Nr. 1-7 bliver herefter nr. 2-8.

7. I § 845, *stk. 1, nr. 5*, ændres »7« til: »8«.

8. I § 856 indsættes efter *stk. 6* som nyt stykke:

»*Stk. 7.* En fængselsbetjent kan afgive forklaring uden at oplyse navn og bopæl, hvis oplysningerne må antages at være uden betydning for tiltaltes forsvar. I stedet oplyses den pågældendes fornavn, tjenestested og det til ansættelsen knyttede identifikationsnummer.«

Stk. 7-10 bliver herefter *stk. 8-11*.

9. I § 856, *stk. 8*, der bliver *stk. 9*, ændres »og 7« til: », 7 og 8«.

10. I § 856, *stk. 9, 1. pkt.*, der bliver *stk. 10, 1. pkt.*, ændres »7« til: »8«.

11. I § 856, *stk. 9*, der bliver *stk. 10*, indsættes som *5. pkt.*:

»På samme måde skal oplysning om en fængselsbetjents fulde navn ikke meddeles tiltalte, medmindre retten har truffet bestemmelse om, at oplysningerne må antages at være af betydning for tiltaltes forsvar efter *stk. 7*.«

12. I § 856, *stk. 10, 1. pkt.*, der bliver *stk. 11, 1. pkt.*, udgår »eller«, og »jf. *stk. 6 og 7*,« ændres til: »jf. *stk. 6 og 8*, eller en fængselsbetjents fulde navn, jf. *stk. 7*,«.

13. I § 856, *stk. 10, sidste pkt.*, der bliver *stk. 11, sidste pkt.*, ændres »*stk. 4, 6 og 7*« til: »*stk. 4 og 6-8*«.

14. I § 1020 h, *stk. 3*, indsættes efter »§ 741 c, *stk. 2, 2. pkt.*«: », jf. *3. pkt.*«.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. juli 2018.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Udelukkelse af bestemte personer og grupper af personer fra retsmøder

2.1.1. Gældende ret

2.1.2. Justitsministeriets overvejelser

2.1.3. Den foreslåede ordning

2.2. Hemmeligholdelse af et vidnes identitet under efterforskningen

2.2.1. Gældende ret

2.2.2. Justitsministeriets overvejelser

2.2.3. Den foreslåede ordning

2.3. Identifikationsoplysninger om fængselsbetjente

2.3.1. Gældende ret

2.3.2. Justitsministeriets overvejelser

2.3.3. Den foreslåede ordning

2.4. Afhøring via telekommunikation med billede

2.4.1. Gældende ret

2.4.2. Justitsministeriets overvejelser

2.4.3. Den foreslåede ordning

2.5. Bistandsadvokaters adgang til materiale i straffesager

2.5.1. Gældende ret

2.5.2. Justitsministeriets overvejelser

2.5.3. Den foreslåede ordning

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

6. Miljømæssige konsekvenser

7. Forholdet til EU-retten

8. Hørte myndigheder og organisationer mv.

9. Sammenfattende skema

1. Indledning

Regeringen fremlagde den 11. august 2017 12 initiativer for at styrke indsatsen mod banderelateret kriminalitet. To af disse initiativer vedrørte bedre beskyttelse af vidner. For det første ville regeringen skærpe straffen for vidnetrusler med en tredjedel. Et forslag herom blev fremsat for Folketinget den 15. november 2017. For det andet ville regeringen forbedre beskyttelsen af vidner i sager om bandekriminalitet. På den baggrund fremlagde regeringen den 27. november 2017 udspillet *Tryghed for vidner* med 10 initiativer. Dette lovforslag har til formål at gennemføre de dele af udspillet, som kræver lovgivning.

Lovforslaget indeholder på den baggrund et forslag om, at retterne fremover skal nægte bestemte personer og grupper fra retsmøde, hvis det skønnes nødvendigt for at opnå en sandfærdig forklaring af et vidne. Det foreslås også, at retten på forhånd skal kunne træffe afgørelse herom.

Med henblik på at sikre en tidligere indsats i forhold til muligheden for, at et vidne kan afgive forklaring anonymt, foreslås det, at det tydeligt kommer til at fremgå, at forsvareren kan pålægges ikke at videregive oplysninger om et vidnes navn eller adresse til den sigtede.

Lovforslaget indeholder endvidere et forslag om, at fængselsbetjente og værk mestre i kriminalforsorgen kan opføres på bevisfortegnelsen til retten med angivelse af fornavn, tjenestested og medarbejderidentifikationsnummer, og de at skal kunne afgive forklaring delvist anonyme, således at deres fulde navn ikke oplyses, hvis det må antages at være uden betydning for tiltaltes forsvar.

Lovforslaget præciserer herudover, at afhøring ved anvendelse af telekommunikation med billede også kan anvendes, hvis særlige hensyn til vidnet taler for det.

Lovforslaget indeholder endeligt et forslag om, at bistandsadvokater sidestilles med forsvarere i forhold til rettens adgang til at bestemme, at reglerne om adgang til materiale fraviges, hvis nærmere fastsatte hensyn, f.eks. til tredjemands liv eller helbred eller til statens sikkerhed, gør det påkrævet.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Udelukkelse af bestemte personer og grupper af personer fra retsmøder

2.1.1. Gældende ret

2.1.1.1. Ifølge retsplejelovens § 28 a er retsmøder offentlige, medmindre andet er bestemt ved lov eller i medfør af lov. Bestemmelsen gælder både for civile sager og straffesager.

Efter retsplejelovens § 28 b kan rettens formand i nærmere angivne tilfælde begrænse antallet af personer, der får adgang til et offentligt retsmøde, eller nægte adgang for bestemte personer eller grupper af personer.

I forhold til udelukkelse af bestemte personer eller grupper af personer følger det af retsplejelovens § 28 b, stk. 3, at rettens formand, hvis det skønnes nødvendigt for at opnå en sandfærdig forklaring af et vidne eller en part, kan nægte bestemte personer eller grupper af personer adgang til et offentligt retsmøde.

Bestemmelsen i § 28 b, stk. 3, blev indsat i retsplejeloven ved lov nr. 411 af 10. juni 1997. Det følger af forarbejderne, at formålet med bestemmelsen bl.a. er at give retten mulighed for at udelukke en gruppe af personer fra et retsmøde – typisk samme gruppe som tiltalte – uden at retten skal foretage en individuel vurdering af, om den enkeltes tilstedeværelse er en hindring for at opnå en sandfærdig forklaring. Bestemmelsen er indført både af hensyn til at kunne få belyst sagen fuldt ud og af hensyn til vidner eller parter, der skal afgive forklaring. Der henvises til Folketingstidende 1996-1997, tillæg A, side 2506 f.

2.1.1.2. Retsplejelovens § 845 indeholder regler om en række foranstaltninger, der kan iværksættes under straffesager med henblik på beskyttelse af vidner. Bestemmelsen giver mulighed for, at retten kan træffe forhåndsafgørelse om de omhandlede foranstaltninger forud for hovedforhandlingen.

Efter retsplejelovens § 845, stk. 1, kan retten efter anmodning fra anklagemyndigheden, forsvareren eller et vidne forud for hovedforhandlingen træffe afgørelse om dørlukning efter § 29, stk. 1 og 3, og § 29 a, om referatforbud efter § 30, om navneforbud efter § 31, stk. 1, om hvordan og ved hvem afhøring af et barn under 15 år eller en person, der er blevet videoafhørt, skal ske, jf. § 183, stk. 3, om at tiltalte skal forlade retslokalet, mens et vidne afhøres, jf. § 856, stk. 1, 4 eller 7, om at et vidnes bopæl, navn eller stilling ikke må oplyses for tiltalte, jf. § 856, stk. 2, eller om at en polititjenestemands navn og bopæl ikke skal oplyses, jf. § 856, stk. 6.

Bestemmelsen har ifølge forarbejderne bl.a. til formål at give retten mulighed for at træffe forhåndsafgørelse om f.eks. dørlukning i tilfælde, hvor behandling i et offentligt retsmøde vil udsætte nogen for en unødvendig krænkelse, herunder hvor sådanne spørgsmål vedrører forurettede. Der henvises til Folketingstidende 2006-2007, tillæg A, side 4322.

2.1.2. Justitsministeriets overvejelser

Det er vigtigt, at et vidne i en straffesag føler sig tryk, når han eller hun skal afgive forklaring.

Særligt i sager vedrørende banderelateret kriminalitet kan der være en risiko for, at vidnet vil afholde sig fra at afgive en sandfærdig forklaring på grund af utryghed. En tilstrækkelig vidnebeskyttelse kan således være af afgørende betydning, både for vidnet og for rettens muligheder for at få alle de oplysninger frem, der er nødvendige for, at strafskyldige kan drages til ansvar.

Retsplejeloven indeholder allerede i dag en række regler, der skal beskytte vidner og parter, der skal afgive forklaring i retten, herunder regler om, at retten kan udelukke bestemte personer eller grupper af personer fra et retsmøde, hvis det skønnes nødvendigt for at opnå en sandfærdig forklaring af et vidne eller en part.

Efter Justitsministeriets opfattelse taler ovennævnte hensyn imidlertid for, at retterne skal benytte muligheden for at udelukke bestemte personer eller grupper af personer fra retsmødet i *alle* tilfælde, hvor de pågældendes tilstedeværelse kan være til hinder for, at der opnås en sandfærdig forklaring.

Justitsministeriet finder på den baggrund, at det bør præciseres, at retterne *skal* nægte bestemte personer eller grupper af personer adgang til et offentligt retsmøde, når det skønnes nødvendigt for at opnå en sandfærdig forklaring af vidnet eller parten.

I en del sager vil det allerede forud for hovedforhandlingen kunne fastslås, at tilstedeværelsen af bestemte personer eller grupper af personer som tilhørere i retten, f.eks. personer med tilknytning til en bandegruppering, vil kunne afholde vidnet eller parten fra at afgive en sandfærdig forklaring. Endvidere vil uvisheden om, hvorvidt sådanne personer eller grupper af personer vil blive nægtet adgang, i sig selv kunne opleves som særdeles ubehageligt for vidnet eller parten.

Justitsministeriet finder på den baggrund, at retterne også forud for hovedforhandlingen bør have mulighed for at træffe afgørelse om nægtelse af ad-

gang til et offentligt retsmøde for bestemte personer eller grupper af personer efter retsplejelovens § 28 b, stk. 3.

2.1.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at retsplejelovens § 28 b, stk. 3, ændres, således at retterne fremover *skal* nægte bestemte personer eller grupper af personer, adgang til et offentligt retsmøde, når det skønnes nødvendigt for at opnå en sandfærdig forklaring af vidnet eller parten.

Endvidere foreslås det, at retsplejelovens § 845, stk. 1, ændres, således at retternes muligheder for at træffe forhåndsafgørelser om foranstaltninger med henblik på beskyttelse af vidner og parter, der skal afgive forklaring, udvides til at omfatte spørgsmål om nægtelse af adgang til et offentligt retsmøde for bestemte personer eller grupper af personer efter retsplejelovens § 28 b, stk. 3.

Bestemmelsen forventes navnlig anvendt i straffesager relateret til bandemiljøet eller anden organiseret kriminalitet. Dog kan bestemmelsen også tænkes anvendt i andre sagstyper, f.eks. i visse sager om mere alvorlig personfarlig kriminalitet eller sager om ægteskab, forældremyndighed, faderskab eller medmoderskab.

2.2. Hemmeligholdelse af et vidnes identitet under efterforskningen

2.2.1. Gældende ret

Retsplejelovens § 729 a indeholder regler om sigtedes ret til et forsvar, herunder om sigtedes og forsvarerens adgang til materiale vedrørende den sag, som sigtelsen angår.

Efter § 729 a, stk. 3, har forsvareren adgang til at gøre sig bekendt med det materiale, som politiet har tilvejebragt, også inden det fremlægges i retten. I det omfang materialet uden ulempe kan kopieres, skal der udleveres kopi heraf til forsvareren, som dog ikke uden politiets samtykke må overlevere materialet til sigtede eller andre. Der er i almindelighed intet til hinder for, at forsvareren orienterer sigtede om materialets indhold eller foreviser materialet til sigtede, jf. betænkning nr. 622/1971, s. 42.

Bestemmelsen i § 729 a, stk. 3, indeholder ikke nogen nærmere afgrænsning af, hvilket materiale der kan anses for omfattet af bestemmelsen. Det følger imidlertid af bestemmelsens forarbejder, at alle former for bevismateriale, der er tilvejebragt af politiet, må antages at være omfattet af bestemmelsen, hvis politiet eller anklagemyndigheden forventer, at materialet vil blive fremlagt i retten. Det kan f.eks. være tilfældet for så vidt angår poli-

tirapporter, beslaglagte dokumenter og genstande, tekniske erklæringer mv. Der henvises til Folketingstidende. 2002-2003, tillæg A, side 6719 f.

Hvis politiet vurderer, at materialet eller dele heraf ikke bør omtales eller forevises for sigtede, kan politiet eventuelt meddele forsvareren pålæg om ikke at videregive oplysningerne, jf. § 729 a, stk. 4. Dette kan ske, hvis det er nødvendigt af hensyn til fremmede magter, til statens sikkerhed, til sagens opklaring, til tredjemand eller til efterforskningen af en anden verserende sag om en lovovertrædelse, som efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller derover, eller som udgør en forsætlig overtrædelse af straffelovens kapitler 12 eller 13. Pålægget kan udstrækkes, indtil tiltalte har afgivet forklaring under hovedforhandlingen.

Efter retsplejelovens § 838, stk. 2, kan anklagemyndigheden desuden i forbindelse med fremsendelse af bevisfortegnelse til forsvareren give denne pålæg om ikke at videregive oplysninger om et vidnes bopæl eller navn, stilling og bopæl til den tiltalte, jf. nærmere herom pkt. 2.3.1.1.

Ligeledes kan retten under hovedforhandlingen bestemme, at de nævnte identifikationsoplysninger om et vidne ikke må oplyses for tiltalte, jf. § 856, stk. 2, jf. nærmere herom pkt. 2.3.1.2.

2.2.2. Justitsministeriets overvejelser

Efter retsplejelovens § 729 a, stk. 4, kan politiet allerede i dag meddele en forsvarer pålæg om ikke at videregive de oplysninger, som forsvareren har modtaget fra politiet efter reglerne i § 729 a, stk. 3.

I forbindelse med tiltalerejsning og under hovedforhandlingen kan forsvareren desuden mere specifikt pålægges ikke at videregive oplysninger om et vidnes bopæl eller navn, stilling og bopæl, jf. § 838, stk. 2, og § 856, stk. 2.

Oplysninger om et vidnes bopæl eller navn fremgår ofte af den politirapport, som er lavet på baggrund af en afhøring og kan f.eks. også fremgå af en ransagningskendelse vedrørende ransagning hos en medtiltalt. Hvis der ikke er opmærksomhed på at beskytte disse oplysninger allerede fra sagens begyndelse, vil den sigtede herigennem kunne få kendskab til oplysningerne på et tidspunkt, hvor spørgsmålet om navne- og adressebeskyttelse endnu ikke er afklaret.

Justitsministeriet finder på den baggrund, at der er behov for at tydeliggøre politiets mulighed for allerede på efterforskningsstadiet at meddele forsvareren pålæg om ikke at videregive oplysninger om et vidnes bopæl mv. til den sigtede af hensyn til vidnets sikkerhed, hvis anklagemyndigheden agter

under hovedforhandlingen at anmode retten om at bestemme, at disse oplysninger ikke må meddeles tiltalte, jf. § 856, stk. 2.

2.2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at retsplejelovens § 729 a, stk. 4, ændres, således at det udtrykkeligt fremgår, at hensynet til et vidnes sikkerhed kan danne grundlag for meddelelse af pålæg til forsvareren om ikke at videregive oplysninger om vidnets bopæl eller navn, stilling og bopæl.

Det er hensigten, at politiet skal gøre brug af denne mulighed i tilfælde, hvor anklagemyndigheden under hovedforhandlingen agter at anmode retten om at bestemme, at de nævnte oplysninger ikke må meddeles tiltalte, jf. § 856.

2.3. Identifikationsoplysninger om fængselsbetjente

2.3.1. Gældende ret

2.3.1.1. Retsplejelovens §§ 837-838 indeholder bl.a. regler om anklagemyndighedens pligt til at udarbejde en bevisfortegnelse, som skal indleveres til retten og sendes i kopi til forsvareren som supplement til anklageskriftet.

Det følger af § 837, stk. 2, at vidner og skønsmænd skal angives med navn og adresse på den bevisfortegnelse, der indleveres til retten. Formålet hermed er ifølge bestemmelsens forarbejder at lette sagsbehandlingen ved retten, f.eks. i forbindelse med indkaldelse af vidner, jf. Folketingstidende 2005-2006, tillæg A, side 5415 f.

Efter § 837, stk. 3, kan polititjenestemænd, der har udført foranstaltninger som nævnt i § 754 a (dvs. polititjenestemænd, der har optrådt som politiaгент), og polititjenestemænd med en særlig tjenestefunktion, hvor det af hensyn til denne særlige tjenestefunktion er nødvendigt at hemmeligholde identiteten (f.eks. polititjenestemænd, der foretager skygninger eller installerer aflytningsudstyr), betegnes med et andet navn end deres eget og uden angivelse af bopæl.

Det er anført i bestemmelsens forarbejder, at enhver polititjenestemand, der skal afgive forklaring i retten, i praksis opføres på bevisfortegnelsen med angivelse af tjenestested, og at begrebet *bopæl* således for polititjenestemænd i praksis forstås som ensbetydende med tjenestested. Bestemmelsen i § 837, stk. 3, indebærer i forlængelse heraf, at polititjenestemænd omfattet af bestemmelsen kan opføres på bevisfortegnelsen uden angivelse af tjenestested, Folketingstidende 2002-2003, tillæg A, side 6715 ff.

Der gælder ingen særlige regler vedrørende angivelse af identifikationsoplysninger om fængselsbetjente på bevisfortegnelsen, der indleveres til retten.

På den kopi af bevisfortegnelsen, der sendes til forsvareren, skal vidner og skønsmand generelt opføres med navn, men uden angivelse af adresse, jf. § 838, stk. 1, 1. pkt. Anklagemyndigheden kan desuden efter § 838, stk. 2, give forsvareren pålæg om ikke at videregive oplysninger til tiltalte om et vidnes bopæl eller navn, stilling og bopæl, hvis anklagemyndigheden agter at anmode retten om at bestemme, at disse oplysninger ikke må meddeles tiltalte, jf. § 856, stk. 2.

Det fremgår af bestemmelsens forarbejder, jf. Folketingstidende 2005-2006, tillæg A, side 5415 f., at angivelse af vidners adresser i den bevisfortegnelse, der sendes til forsvareren, antages at kunne indebære en risiko for, at adresserne kan misbruges af den tiltalte eller personer med tilknytning til denne. Samtidig lægges det til grund, at oplysninger om et vidnes adresse i langt de fleste tilfælde vil være uden betydning for tiltaltes forsvar, og det forudsættes, at forsvareren vil kunne få adressen oplyst af anklagemyndigheden i de få tilfælde, hvor oplysningen kan være af betydning.

2.3.1.2. Retsplejelovens § 856 indeholder en række bestemmelser, der tager sigte på at beskytte vidner og medtiltalte i forbindelse med afgivelse af forklaring under hovedforhandlingen i retten.

Efter § 856, stk. 2, nr. 1, kan retten bestemme, at et vidnes bopæl ikke må oplyses for tiltalte, hvis afgørende hensyn til vidnets sikkerhed *taler for det*, og det må antages at være uden betydning for tiltaltes forsvar.

Hvis afgørende hensyn til vidnets sikkerhed gør det *påkrævet*, kan retten bestemme, at tiltalte hverken må få oplyst vidnets navn, stilling eller bopæl (fuldstændig anonymitet), hvis oplysningerne må antages at være uden betydning for tiltaltes forsvar, og jf. § 856, stk. 2, nr. 2.

Bestemmelsen i § 856, stk. 2, nr. 2, blev indsat i retsplejeloven ved lov nr. 381 af 6. juni 2002. Det fremgår af bestemmelsens forarbejder, at muligheden for at hemmeligholde et vidnes navn, stilling og bopæl oprindeligt var forudsat kun at kunne anvendes i forhold til såkaldte tilfældige vidner, dvs. personer, som tiltalte ikke kender i forvejen, og som ved en ren tilfældighed overværer eller bliver offer for en forbrydelse, jf. Folketingstidende 2001-2002 (2. samling), tillæg A, side 3301.

Betingelsen om, at afgørende hensyn til vidnets sikkerhed skal gøre hemmeligholdelse påkrævet, indebærer ifølge forarbejderne, at omstændighederne i sagen med styrke skal tale for, at vidnet kan blive udsat for represalier eller andre ubehageligheder, hvis tiltalte får oplysninger om vidnets identitet. Det fremgår endvidere, at bestemmelsen om anonym vidneførsel må antages navnlig at kunne blive relevant i visse sager om grov og mere organiseret kriminalitet, herunder bandekriminalitet, jf. Folketingstidende 2001-2002 (2. samling), tillæg A, side 3307 f.

Ved lov nr. 292 af 11. april 2011 blev der indsat en ny bestemmelse i § 856, stk. 3, hvorefter afgørelse om hel eller delvis anonymisering af et vidnes identitet efter stk. 2 skal træffes på grundlag af en samlet vurdering af sagens omstændigheder, herunder eventuelle oplysninger om vidnets forudgående tilknytning til tiltalte og oplysninger om sagens karakter. Det følger af forarbejderne, at hensigten med bestemmelsen var at fremhæve, at vurderingen af, om betingelserne for anonymisering er opfyldt, afhænger af de helt konkrete omstændigheder i den enkelte sag. Det fremgår i den forbindelse, at der vil kunne lægges vægt på eventuelle oplysninger om vidnets tilknytning til tiltalte og på oplysninger om sagens karakter, herunder bl.a. om der er tale om en sag omfattende et kriminelt miljø, hvor vold og trusler erfaringsmæssigt jævnlige forekommer. Det er forudsat, at der kan være tilfælde, hvor retten efter en samlet vurdering kan anse betingelserne for fuldstændig vidneanonymitet efter § 856, stk. 2, nr. 2, for opfyldt, selv om der ikke er tale om et såkaldt tilfældigt vidne, jf. Folketingstidende 2010-2011 (1. samling), A, L 124 som fremsat, side 8 f.

Retsplejelovens § 856, stk. 5 og 6, indeholder særlige regler om polititjenestemænds muligheder for at vidne anonymt. Det følger således af § 856, stk. 5, at polititjenestemænd, der har udført foranstaltninger som nævnt i § 754 a (dvs. polititjenestemænd, der har optrådt som politiagenter), kan afgive forklaring uden at oplyse eget navn og bopæl. Endvidere følger det af § 856, stk. 6, at rettens formand kan bestemme, at polititjenestemænd, der varetager særlige tjenestefunktioner (f.eks. polititjenestemænd, der foretager skygninger eller installerer aflytningsudstyr), kan afgive forklaring som vidne uden at oplyse navn og bopæl, hvis afgørende hensyn til vidnets særlige tjenestefunktion taler for det, og oplysningerne må antages at være uden betydning for tiltaltes forsvar.

Som omtalt i pkt. 2.3.1.1 fremgår det af bestemmelseernes forarbejder, at begrebet *bopæl* i forhold til polititjenestemænd forstås som ensbetydende med tjenestested. Muligheden for at hemmeligholde en polititjenestemands bopæl efter § 856, stk. 5 og 6, indebærer således i praksis, at den pågælden-

des tjenestested ikke oplyses. Dette betyder, at hverken tiltalte, retten eller forsvareren vil kende polititjenestemandens identitet, jf. Folketingstidende 2002-2003, tillæg A, side 6715 ff.

Der gælder ingen tilsvarende regler eller praksis for fængselsbetjente. En fængselsbetjents bopæl kan derfor alene hemmeligholdes, hvis afgørende hensyn til den pågældendes sikkerhed taler for det, jf. § 856, stk. 2, nr. 1, ligesom fængselsbetjentens fulde navn skal oplyses under hovedforhandlingen i retten, medmindre afgørende hensyn til den pågældendes sikkerhed gør hemmeligholdelse påkrævet, jf. § 856, stk. 2, nr. 2.

2.3.1.3. Den tiltalte har som udgangspunkt ret til at overvære den forklaring, som et vidne afgiver i retten. Det gælder også, selv om vidnet er beskyttet ved hemmeligholdelse af navn mv.

Hvis der er truffet bestemmelse om hemmeligholdelse af vidnets navn, bopæl og stilling efter § 856, stk. 2, nr. 2 (fuldstændig vidneanonymitet), kan retten dog yderligere bestemme, at tiltalte skal forlade retslokalet, mens vidnet afhøres, jf. § 856, stk. 4.

Uden for disse tilfælde kan rettens formand ligeledes beslutte, at tiltalte skal forlade retslokalet, mens et vidne eller en medtiltalt afhøres, hvis særegne grunde taler for, at en uforbeholden forklaring ellers ikke kan opnås, jf. § 856, stk. 1. Dette kan være relevant, hvis der ikke er grundlag for at træffe afgørelse om fuldstændig vidneanonymitet, men vidnet f.eks. føler ubehag ved at være i samme lokale som tiltalte, og retten vurderer, at hensynet til at opnå en uforbeholden forklaring fra vidnet bør tilgodeses ved, at tiltalte forlader retslokalet under vidneforklaringen.

Herudover kan rettens formand bestemme, at tiltalte skal forlade retslokalet, når en polititjenestemand omfattet af § 856, stk. 5 eller 6, skal afgive forklaring, hvis dette er påkrævet af hensyn til hemmeligholdelsen af vedkommendes identitet, og det må antages at være uden væsentlig betydning for tiltaltes forsvar, jf. § 856, stk. 7.

Rettens formand afgør desuden efter § 856, stk. 8, om tiltalte skal forlade retslokalet under den forudgående forhandling om anmodninger fremsat efter stk. 2, 4, 6 og 7.

Når tiltalte som følge af en beslutning efter stk. 1, 4 eller 7 ikke har overværet afhøringen af et vidne eller en medtiltalt, skal tiltalte, når denne på ny kommer til stede i retslokalet, have oplysning om, hvem der har afgivet forklaring i tiltaltes fravær, og om indholdet af forklaringen, for så vidt den an-

går tiltalte, jf. § 856, stk. 9. Det gælder dog ikke oplysninger om vidnets bopæl eller navn, stilling og bopæl, hvis retten har truffet bestemmelse om hemmeligholdelse efter stk. 2, nr. 1 eller 2, ligesom oplysning om en polititjenestemands navn og bopæl heller ikke skal oplyses til tiltalte, hvis retten har truffet bestemmelse om hemmeligholdelse efter stk. 6.

Tiltaltes forsvarer har i alle tilfælde mulighed for at være til stede i forbindelse med afhøringen og for at stille spørgsmål til vidnet.

Efter § 856, stk. 10, træffes afgørelse om hemmeligholdelse af et vidnes navn, stilling og bopæl, jf. § 856, stk. 2, nr. 2, og stk. 4, eller af en polititjenestemands navn og bopæl, jf. stk. 6 og 7, ved kendelse. Kendelsen kan til enhver tid omgøres, og der er mulighed for at kære afgørelsen.

2.3.2. Justitsministeriets overvejelser

Fængselsbetjente, der skal vidne i straffesager, nyder efter de gældende regler i retsplejeloven ingen særlig beskyttelse i relation til mulighederne for at afgive forklaring anonymt.

Justitsministeriet finder imidlertid, at der kan være behov for særlige forholdsregler for at sikre, at fængselsbetjente kan afgive forklaring uden at skulle frygte for repressalier. Arbejdet som fængselsbetjent består bl.a. i at udøve kontrol over de indsatte, ligesom det i visse situationer kan være nødvendigt at anvende magt over for de indsatte, hvilket kan resultere i, at de indsatte retter deres frustration og vrede mod netop denne personkreds. Justitsministeriet finder ligeledes, at det samme bør gælde for værk mestre i kriminalforsorgen, da værk mestrenes funktion er sammenlignelig med fængselsbetjentenes. De indgår således i sikkerheden i fængslet, og kan anvende magt over for de indsatte, hvis det er nødvendigt. Betegnelsen fængselsbetjent forudsættes således i lovforslaget ligeledes at omfatte værk mestre i kriminalforsorgen.

I de seneste år har der været flere episoder, hvor fængselsbetjente uden for arbejdstiden er blevet opsøgt på deres bopæl, truet og i de alvorligste tilfælde udsat for vold.

Efter praksis opføres fængselsbetjente med deres private adresse på den bevisfortegnelse, der indleveres til retten, ligesom en fængselsbetjents bopæl alene hemmeligholdes under hovedforhandlingen i retten, hvis afgørende hensyn til den pågældendes sikkerhed konkret taler for det.

Efter Justitsministeriets opfattelse må oplysninger om en fængselsbetjents private adresse generelt antages at være uden betydning for tiltaltes forsvar.

Derimod kan det være af betydning for tiltaltes muligheder for at identificere den pågældende fængselsbetjent, at det fremgår, i hvilken institution den pågældende gør tjeneste.

Justitsministeriet finder på den baggrund, at fængselsbetjente – på samme måde som polititjenestemænd – bør opføres på bevisfortegnelsen, der indleveres til retten, ved angivelse af tjenestested frem for privat bopæl, ligesom det også bør være tjenestestedet, der oplyses under hovedforhandlingen i retten.

I forhold til oplysninger om navne indebærer de gældende regler, at en fængselsbetjents fulde navn skal angives på bevisfortegnelsen, jf. § 837, stk. 2, og efterfølgende oplyses under hovedforhandlingen i retten, medmindre afgørende hensyn til fængselsbetjentens sikkerhed gør hemmeligholdelse påkrævet, jf. § 856, stk. 2, nr. 2.

For den tiltalte vil det typisk være af betydning, at det er muligt at identificere den relevante fængselsbetjent i dennes egenskab af vidne til en bestemt episode, udsteder af en bestemt afgørelse el.lign. En sådan identifikation vil formentlig i de fleste tilfælde kunne ske under sagens forberedelse på grundlag af oplysninger om fængselsbetjentens fornavn, tjenestested og identifikationsnummer (såkaldt medarbejder-ID) samt efterfølgende ved den pågældendes fremmøde i retten. Oplysningen om fængselsbetjentens efternavn må derimod antages i almindelighed at være uden betydning for den tiltaltes forsvar.

En begrænsning af identifikationsoplysningerne om fængselsbetjente vurderes at kunne medvirke til at skabe tryggere arbejdsvilkår for denne persongruppe.

Justitsministeriet finder på den baggrund, at der bør være mulighed for at lade en fængselsbetjent afgive forklaring uden angivelse af efternavn (delvis anonymitet), også selv om der ikke vurderes at være en sådan risiko for repressalier eller andre ubehageligheder, som kunne begrunde (fuldstændig) anonymitet efter de gældende regler i retsplejelovens § 856, stk. 2, nr. 2.

I den forbindelse bør rettens formand ligeledes gives kompetence til at bestemme, at tiltalte skal forlade retslokalet, mens spørgsmålet om delvis anonymitet behandles.

Efter afhøring af et vidne i tiltaltes fravær bør tiltalte endvidere orienteres om indholdet af den afgivne forklaring, for så vidt den angår tiltalte, og om

vidnets identitet, medmindre der er truffet beslutning om (hel eller delvis) anonymitet.

Fængselsbetjente bør kunne vidne uden at oplyse deres fulde navn og bopæl, hvis oplysningerne må antages at være uden betydning for tiltaltes forsvar. Afgørelse om, at oplysningerne må antages at have betydning for tiltaltes forsvar bør træffes ved kendelse. Der bør være adgang til at kære afgørelsen, ligesom det er tilfældet i forhold til afgørelser om hemmeligholdelse af vidners navne i øvrigt.

2.3.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der i retsplejelovens § 837 indsættes et nyt stk. 4, hvorefter fængselsbetjente kan opføres på bevisfortegnelsen, der indleveres til retten, ved angivelse af fornavn, tjenestested og det til ansættelsen knyttede identifikationsnummer, men uden angivelse af efternavn eller privat bopæl. Det foreslås samtidig, at denne beskyttelse også omfatter værk mestre i kriminalforsorgen, jf. pkt. 2.3.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det forudsættes, at forsvareren vil kunne få vidnets efternavn og/eller adresse oplyst af anklagemyndigheden i de få tilfælde, hvor oplysningerne er af betydning for tiltaltes forsvar. Det må dog antages, at det i langt de fleste tilfælde vil være muligt for den tiltalte at identificere den pågældende fængselsbetjent på andet grundlag end ved oplysning om efternavn og adresse, eksempelvis ved forevisning af et fotografi af vidnet.

Det foreslås herudover, at der i § 856 indsættes et nyt stk. 7, hvorefter en fængselsbetjent, der afgiver forklaring som vidne, ikke skal betegnes ved sit fulde navn, hvis oplysningen må antages at være uden betydning for tiltaltes forsvar. Det foreslås endvidere, at fængselsbetjenten i stedet skal betegnes ved sit fornavn, tjenestested og det til ansættelsen knyttede identifikationsnummer.

Det vil således være udgangspunktet, at fængselsbetjente kan vidne uden at skulle oplyse deres fulde navn og bopæl, medmindre det konkret vurderes, at oplysningerne ikke kan hemmeligholdes uden betydning for tiltaltes svar.

I sager, hvor der anvendes delvis anonymitet efter den foreslåede bestemmelse i § 856, stk. 7 – herunder sager, hvor fængselsbetjenten ikke er angivet ved sit fulde navn på bevisfortegnelsen – forudsættes det, at retten i forbindelse med afhøring af den pågældende kan anse vedkommendes identitet for tilstrækkeligt godtgjort, jf. retsplejelovens § 181, hvis fængselsbe-

tjente n oplyser fornavn, tjenestested og identifikationsnummer (medarbejder-ID).

Det foreslås endvidere, at bestemmelserne i § 856, stk. 8-10 (fremover stk. 9-11), ændres, således at disse bestemmelser også finder anvendelse i forhold til fængselsbetjente, der afgiver forklaring under delvis anonymitet. Det vil betyde, at rettens formand får kompetence til at afgøre, om tiltalte skal forlade retslokalet, mens spørgsmålet om delvis anonymitet behandles. Det vil endvidere indebære, at tiltalte, der har været udelukket fra retslokalet under en afhøring af en fængselsbetjent, ikke kan få oplyst fængselsbetjentens identitet (fulde navn) ved tilbagevenden til retten, hvis retten har truffet bestemmelse om hemmeligholdelse af denne oplysning.

I tilfælde, hvor tiltalte ikke har overværet afhøringen af et vidne eller en medtiltalt, vil tiltalte skulle orienteres om indholdet af den afgivne forklaring, for så vidt den angår tiltalte, og om vidnets identitet, medmindre der er truffet beslutning om anonymitet. Herudover vil ændringerne indebære, at en afgørelse om, at oplysningerne om en fængselsbetjents fulde navn må antages at have betydning for tiltaltes forsvar skal træffes ved kendelse, og at afgørelsen kan kæres.

Forslaget ændrer ikke ved fængselsbetjentes muligheder for at afgive vidneforklaring under fuldstændig anonymitet i tilfælde, hvor hemmeligholdelse af efternavnet findes utilstrækkeligt, og betingelserne i § 856, stk. 2, nr. 2, er opfyldt.

2.4. Afhøring via telekommunikation med billede

2.4.1. Gældende ret

Retsplejelovens § 174 indeholder regler om gennemførelse af vidneafhøring i retten eller via telekommunikation, herunder ved brug af videoforbindelse. Bestemmelsen gælder både for civile sager og straffesager.

Det følger af § 174, stk. 1, at vidneforklaring som udgangspunkt afgives for den ret, hvor sagen behandles, eller – efter beslutning fra retten – ved den byret, hvor det findes mest hensigtsmæssigt.

Efter § 174, stk. 2, kan retten bestemme, at et vidne skal afgive forklaring ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis det findes hensigtsmæssigt og forsvarligt. Vidnet indkaldes til at møde et nærmere angivet sted, jf. § 192.

Bestemmelsen i § 174, stk. 2, blev indsat i retsplejeloven ved lov nr. 538 af 8. juni 2006.

Det fremgår af bestemmelsens forarbejder, jf. Folketingstidende 2005-2006, tillæg A, side 5282 f. og 5359 f., at udtrykket »telekommunikation med billede« er anvendt for at understrege, at det er uden betydning, hvilken teknisk fremgangsmåde der anvendes.

Det følger endvidere af forarbejderne, at retten ved afgørelsen af, om en vidneforklaring kan afgives ved anvendelse af telekommunikation, bør lægge afgørende vægt på parternes og vidnets stilling til spørgsmålet. Ved afgørelsen af, om afgivelse af forklaring ved anvendelse af telekommunikation med billede er hensigtsmæssig, må der dernæst foretages en konkret afvejning mellem fordelene herved over for ulempen ved, at vidnet ikke møder umiddelbart for den dømmende ret. Har vidnet langt til den dømmende ret, taler det for, at telekommunikation er hensigtsmæssig, hvorimod det taler væsentligt imod anvendelse af telekommunikation, hvis der er tale om et hovedvidne.

Lovforslaget byggede på Retsplejerådets betænkning nr. 1401/2001, hvori det bl.a. er anført, at afhøring via telekommunikation formentlig af nogle vidner vil blive betragtet som mere sikkert og – navnlig – mindre ubehageligt end et fremmøde i retten. Retsplejerådet har imidlertid i den forbindelse tilkendegivet, at dette hensyn i almindelighed ikke bør vægtes særligt tungt ved afgørelsen af, om denne afhøringsform konkret vil være hensigtsmæssig og forsvarlig. Det er således anført, at hensynet til vidnets ubehag ved at blive konfronteret med tiltalte i retten kan indgå i afvejningen, men i alle almindeligt forekommende tilfælde ikke på nogen måde bør være udslagsgivende, jf. side 368 i betænkning 1401/2001.

2.4.2. Justitsministeriets overvejelser

Retsplejelovent indeholder en række bestemmelser, der tager sigte på at beskytte vidner, der skal afgive forklaring i retten.

Der er bl.a. fastsat regler om udelukkelse af bestemte personer eller grupper af personer fra retsmøder (§ 28 b, stk. 3), om dørlukning (§ 29, stk. 1 og 3, og § 29 a), om referatforbud (§ 30), om navneforbud (§ 31, stk. 1), om indenretlig afhøring (§ 747, stk. 2), om at tiltalte skal forlade retslokalet under en vidneafhøring (§ 856, stk. 1, 4 eller 7), og om at et vidnes bopæl, navn eller stilling ikke må oplyses for tiltalte, jf. § 856, stk. 2.

Herudover anvender politiet og anklagemyndigheden også en række praktiske foranstaltninger for at beskytte vidner. Eksempelvis kan politiet eller anklagemyndigheden i særlige tilfælde aftale med retten, at en person står klar til at modtage vidnet, eller at vidnet kan vente i et særligt venteværelse i retten.

Ud over de nævnte foranstaltninger kan retten i visse tilfælde bestemme, at et vidne skal afgive forklaring ved anvendelse af telekommunikation med billede (videoforbindelse), hvis det findes hensigtsmæssigt og forsvarligt, jf. § 174, stk. 2.

Det er forudsat i betænkning nr. 1401/2001, at hensynet til vidnets ubehag ved at blive konfronteret med tiltalte i retten kan indgå i overvejelserne om brug af telekommunikation, men at det på ingen måde bør være udslagsgivende i de almindeligt forekommende tilfælde.

Efter Justitsministeriets opfattelse tilsiger princippet om bevisumiddelbarhed, at det fortsat bør være udgangspunktet, at vidner møder i retten og afgiver forklaring umiddelbart for den dømmende ret under hovedforhandlingen. Det gælder særligt, hvis der er tale om centrale vidner, hvis tilstedeværelse i retten kan være afgørende for rettens muligheder for at bedømme sagen og nå frem til den materielt rigtige afgørelse.

Justitsministeriet finder dog, at der i praksis kan forekomme tilfælde, hvor det vil være relevant at gennemføre vidneafhøring ved brug af telekommunikation med billede af hensyn til vidnets tryghed og for at undgå, at vidnet afholder sig fra at afgive en sandfærdig forklaring af frygt for repressalier.

Efter omstændighederne kan det f.eks. være relevant at foretage afhøring via telekommunikation med billede i sådanne tilfælde, hvor politiet i dag ellers ville anmode om, at bestemte personer eller grupper af personer udelukkes fra retsmøder, at tiltalte skal forlade retslokalet under en vidneafhøring eller lignende tiltag for at beskytte vidnet.

Det må dog forudsættes, at der er tale om mindre centrale vidner. Det vil efter omstændighederne kunne omfatte såkaldte tilfældighedsvidner, dvs. personer, som tiltalte ikke kender i forvejen, og som ved en ren tilfældighed overværer en forbrydelse, samt andre vidner med en mere perifer relation til sagen.

Justitsministeriet finder særligt, at der kan være anledning til at gøre brug af telekommunikation i straffesager relateret til bandemiljøet eller anden organiseret kriminalitet. Dog kan muligheden i særlige tilfælde også tænkes anvendt i andre sagstyper, f.eks. i visse sager om mere alvorlig personfarlig kriminalitet.

2.4.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at det i retsplejelovens § 174, stk. 2, præciseres, at afhøring ved anvendelse af telekommunikation med billede bl.a. kan komme på tale, hvis særlige hensyn til vidnet taler derfor.

Det forudsættes, at retten ved afgørelsen af, om en vidneforklaring kan afgives ved anvendelse af telekommunikation med billede, fortsat bør foretage en konkret afvejning mellem fordelene ved denne afhøringsform over for ulempen ved, at vidnet ikke møder umiddelbart for den dømmende ret.

I den forbindelse bør der bl.a. lægges vægt på hensynet til vidnets tryghed, ligesom det bør indgå i vurderingen, om anvendelse af telekommunikation med billede kan begrænse risikoen for, at vidnet vil afholde sig fra at afgive en sandfærdig forklaring af frygt for repressalier.

Herudover vil det som hidtil tale for, at telekommunikation er hensigtsmæssig, hvis vidnet har langt til den dømmende ret, mens det vil tale væsentligt imod anvendelse af telekommunikation, hvis der er tale om et hovedvidne.

2.5. Bistandsadvokaters adgang til materiale i straffesager

2.5.1. Gældende ret

2.5.1.1. Retsplejelovens kapitel 66 indeholder en række bestemmelser om sigtede og hans forsvarer, herunder bl.a. om beskikkelse af en forsvarer og om forsvarerens adgang til materiale i en konkret straffesag.

Det følger f.eks. af retsplejelovens § 729 a, stk. 3, 1. pkt., at forsvareren i en straffesag har adgang til at gøre sig bekendt med det materiale, som politiet har tilvejebragt til brug for den sag, som sigtelsen angår.

Efter retsplejelovens § 729 c, stk. 1, kan retten efter anmodning fra politiet bestemme, at reglerne om forsvarerens og sigtedes ret til aktindsigt efter §§ 729 a og 729 b fraviges, hvis det er påkrævet af hensyn til 1) fremmede magter, 2) statens sikkerhed, 3) sagens opklaring, 4) tredjemands liv eller helbred, 5) efterforskning af en anden verserende sag om en lovovertrædelse, som efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller derover, eller som udgør en forsætlig overtrædelse af straffelovens kapitel 12 eller 13, eller 6) beskyttelse af fortrolige oplysninger om politiets efterforskningsmetoder.

Afgørelse om begrænsning af retten til aktindsigt efter § 729 c, stk. 1, kan ikke træffes, hvis det giver anledning til væsentlige betænkeligheder for varetagelsen af sigtedes forsvar, jf. § 729 c, stk. 2.

Gør hensynene til at begrænse retten til aktindsigt sig kun gældende for en del af materialet, skal forsvareren eller sigtede gøres bekendt med det øvrige indhold af materialet, jf. § 729 c, stk. 3.

2.5.1.2. Retsplejelovens kapitel 66 a indeholder regler om forurettede i en straffesag, herunder om beskikkelse af en bistandsadvokat.

Det følger f.eks. af retsplejelovens § 741 c, stk. 2, at en bistandsadvokat har adgang til at gøre sig bekendt med den forurettedes forklaring til politiet og andre dokumenter i sagen vedrørende den forurettede. Når der er rejst tiltale i sagen, har advokaten tillige adgang til at gøre sig bekendt med det øvrige materiale i sagen, som politiet har tilvejebragt.

Efter retsplejelovens § 741 c, stk. 3, skal en bistandsadvokat have udleveret kopi af materialet, i det omfang det uden ulempe kan kopieres. Advokaten må ikke uden politiets samtykke overlevere det modtagne materiale til den forurettede eller andre, og må ikke uden politiets samtykke gøre den forurettede eller andre bekendt med indholdet af det i bestemmelsens § 741 c, stk. 2, 2. pkt., nævnte materiale.

I praksis modtager en bistandsadvokat ofte kun det materiale, som politiet eller anklagemyndigheden skønner, er relevant for bistandsadvokatens varetagelse af forurettedes interesser i en konkret sag, medmindre bistandsadvokaten anmoder om at modtage yderligere materiale.

2.5.1.3. Retsplejelovens kapitel 93 c indeholder regler om straffesager mod politipersonale.

Det følger f.eks. af retsplejelovens § 1020 h, stk. 1, at retten beskikker en advokat for den forurettede, hvis det følger af bestemmelserne i kapitel 66 a, der bl.a. regulerer, hvornår der skal beskikkes en bistandsadvokat, eller efter anmodning fra den pågældende, hvis særlige grunde taler derfor. Er forurettede afgået ved døden, beskikker retten efter anmodning fra forurettedes nære pårørende en advokat for de pårørende, når forholdene taler derfor, jf. § 1020 h, stk. 2. Den advokat, der er beskikket efter § 1020 h, stk. 1 eller 2, har adgang til det materiale, der er nævnt i § 741 c, stk. 2, 2. pkt., uanset om der er rejst tiltale i sagen, jf. § 1020 h, stk. 3. I øvrigt finder bestemmelserne i kapitel 66 a tilsvarende anvendelse, jf. § 1020 h, stk. 4.

2.5.2. Justitsministeriets overvejelser

2.5.2.1. Retsplejelovens kapitel 66 a om forurettede i en straffesag indeholder ikke en bestemmelse om muligheden for at fravige reglerne om bistandsadvokatens adgang til at gøre sig bekendt med materialet i en straffesag. Der findes således ikke en regel for bistandsadvokater, der svarer til retsplejelovens § 729 c, hvorefter forsvarerens og sigtedes adgang til materiale i en straffesag efter omstændighederne kan begrænses af hensyn til 1) fremmede magter, 2) statens sikkerhed, 3) sagens opklaring, 4) tredjemands liv eller helbred, 5) efterforskning af en anden verserende sag om en lovovertrædelse, som efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller derover, eller som udgør en forsætlig overtrædelse af straffelovens kapitel 12 om landsforræderi og andre forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed eller kapitel 13 om forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder, terrorisme mv. eller 6) beskyttelse af fortrolige oplysninger om politiets efterforskningsmetoder.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at de hensyn, der er angivet i retsplejelovens § 729 c, stk. 1, og som vil kunne begrunde en fravigelse af udgangspunktet om fuld adgang til sagens materiale, også vil kunne være til stede i forhold til oplysninger, som er omfattet af bistandsadvokaters adgang til materiale i en straffesag.

Det er endvidere Justitsministeriets opfattelse, at der ikke efter bestemmelserne i retsplejeloven bør være forskel på adgangen til undtagelsesvist at undtage materiale for en forsvarer eller sigtet og en bistandsadvokat med den konsekvens, at bistandsadvokaten efter ordlyden af bestemmelserne kan anmode om at få adgang til materiale, som forsvareren ikke kan få adgang til at gøre sig bekendt med, f.eks. af hensyn til statens sikkerhed, tredjemands liv eller helbred eller beskyttelse af fortrolige oplysninger om politiets efterforskningsmetoder. Dette gælder efter Justitsministeriets opfattelse også, selv om en bistandsadvokat ikke uden politiets samtykke må overlevere det modtagne materiale til den forurettede eller andre, eller uden politiets samtykke må gøre den forurettede eller andre bekendt med indholdet.

Justitsministeriet finder på den baggrund, at der bør indsættes en bestemmelse i retsplejelovens kapitel 66 a om, at retsplejelovens § 729 c, finder tilsvarende anvendelse for bistandsadvokatens adgang til at gøre sig bekendt med materiale i en straffesag.

2.5.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at indsætte et nyt punktum i retsplejelovens § 741 c, stk. 2, om, at § 729 c finder tilsvarende anvendelse. Det foreslås endvidere, at indsætte et nyt punktum i retsplejelovens § 1020 h, stk. 3, som henviser til det nye punktum i § 741 c, stk. 2.

Med forslaget indsættes dermed en bestemmelse om, at retsplejelovens § 729 c om rettens adgang til efter anmodning fra politiet at bestemme, at adgangen til sagens materiale kan fraviges, hvis det er påkrævet af hensyn til 1) fremmede magter, 2) statens sikkerhed, 3) sagens opklaring, 4) tredjemand's liv eller helbred, 5) efterforskning af en anden verserende sag om en lovovertrædelse, som efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller derover, eller som udgør en forsætlig overtrædelse af straffelovens kapitler 12 eller 13, eller 6) beskyttelse af fortrolige oplysninger om politiets efterforskningsmetoder, også gælder for adgangen til straffesagens materiale efter § 741 c, stk. 2.

Forslagene indebærer, at retsplejelovens § 729 c både finder anvendelse i forhold til bistandsadvokaters adgang til straffesagens materiale efter retsplejelovens kapitel 66 a om forurettede og efter retsplejelovens kapitel 93 c om straffesager mod politipersonale.

Der er med forslaget ikke i øvrigt tilsigtet nogen ændringer i bestemmelsens anvendelsesområde.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige af betydning.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslaget har i perioden fra den 21. december 2017 til den 18. januar 2018 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Advokatrådet, Advokatsamfundet, Amnesty International, Danske Advokater, Danske Regioner, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Det Kriminalpræventive Råd, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Erstatningsnævnet, Foreningen af Offentlige Anklagere, Fængselsforbundet, Gadejuristen, Hjælp Voldsofre, HK-Landsklubben for Kriminalforsorgen, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen KRIM, Offerrådgivningerne i Danmark, Politidirektørforeningen, Politiforbundet i Danmark, Procesbevillingsnævnet, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Rådet for Socialt Udsatte, samtlige byretter, Vestre Landsret, Østre Landsret.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/Min-dreudgifter (hvis ja, angiv omfang)	Negative konsekvenser/Merudgifter (hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen af betydning	Ingen af betydning
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

Overimplementering af EU-retlige minimumsregler (sæt kryds)	Ja	Nej X
---	----	----------

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Efter den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 28 b, stk. 3, *kan* rettens formand, hvis det skønnes nødvendigt for at opnå en sandfærdig forklaring af et vidne eller en part, nægte bestemte personer eller grupper af personer adgang til et offentligt retsmøde.

Bestemmelsen har bl.a. til formål at give retten mulighed for at udelukke en gruppe af personer fra et retsmøde – typisk samme gruppe som tiltalte – uden at der skal foretages en individuel vurdering af, om den enkeltes tilstedeværelse er en hindring for at opnå en sandfærdig forklaring.

Med forslaget ændres bestemmelsen i § 28 b, stk. 3, således at rettens formand »skal« nægte de angivne personer og grupper af personer adgang til et offentligt retsmøde, hvis det skønnes nødvendigt for at opnå en sandfærdig forklaring af et vidne eller en part.

Ændringen vil indebære, at rettens formand fremover skal benytte muligheden for at udelukke bestemte personer eller grupper af personer fra retsmødet i *alle* tilfælde, hvor de pågældendes tilstedeværelse vurderes at være til hinder for, at der kan opnås en sandfærdig forklaring. Dette må antages særligt at være relevant i sager vedrørende banderelateret kriminalitet, hvor der kan være en risiko for, at vidnet vil afholde sig fra at afgive en sandfærdig forklaring af frygt for repressalier.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.1.1., 2.1.2. og 2.1.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Efter den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 174, stk. 2, kan retten bestemme, at et vidne skal afgive forklaring ved anvendelse af telekommunikation med billede (videoforbindelse), hvis det findes hensigtsmæssigt og forsvarligt.

Ifølge bestemmelsens forarbejder, jf. Folketingstidende 2005-2006, tillæg A, side 5282 f. og 5359 f., bør retten ved afgørelsen af, om en vidneforklaring kan afgives ved anvendelse af telekommunikation med billede, lægge afgørende vægt på parternes og vidnets stilling til spørgsmålet, ligesom der dernæst må foretages en konkret afvejning mellem fordelene ved denne af-

høringsform over for ulempen ved, at vidnet ikke møder umiddelbart for den dømmende ret. Det fremgår endvidere, at det taler for, at telekommunikation er hensigtsmæssig, hvis vidnet har langt til den dømmende ret, hvori- mod det taler væsentligt imod anvendelse af telekommunikation, hvis der er tale om et hovedvidne.

Det er forudsat i betænkning nr. 1401/2001, at hensynet til vidnets ubehag ved at blive konfronteret med tiltalte i retten kan indgå i overvejelserne om brug af telekommunikation, men at det på ingen måde bør være udslagsgivende i de almindeligt forekommende tilfælde.

Med forslaget præciseres det i § 174, stk. 2, at afhøring ved anvendelse af telekommunikation med billede bl.a. kan være hensigtsmæssigt og forsvarligt, »hvis særlige hensyn til vidnet taler derfor«.

Princippet om bevisumiddelbarhed tilsiger, at det fortsat bør være udgangspunktet, at vidner møder i retten og afgiver forklaring umiddelbart for den dømmende ret under hovedforhandlingen.

Det forudsættes i forlængelse heraf, at retten ved afgørelsen af, om vidneforklaring kan afgives ved anvendelse af telekommunikation med billede, bør foretage en konkret afvejning mellem fordelene ved denne afhøringsform over for ulempen ved, at vidnet ikke møder umiddelbart for den dømmende ret.

I den forbindelse bør der ligeledes lægges vægt på hensynet til vidnets tryk- hed, og det bør indgå i vurderingen, om anvendelse af telekommunikation med billede kan begrænse risikoen for, at vidnet vil afholde sig fra at afgive en sandfærdig forklaring af frygt for repressalier.

Herudover vil det som hidtil tale for, at telekommunikation er hensigtsmæs- sig, hvis vidnet har langt til den dømmende ret, mens det vil tale væsentligt imod anvendelse af telekommunikation, hvis der er tale om et hovedvidne.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.4.1.-2.4.3. i lovforslagets almindelige be- mærkninger.

Til nr. 3

Det følger af den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 729 a, stk. 4, at politiet kan meddele en forsvarer pålæg om ikke at videregive de oplysning- er, som forsvareren har modtaget fra politiet efter § 729 a, stk. 3. Et sådant forsvarerpålæg kan meddeles, hvis det er nødvendigt af hensyn til fremmede magter, til statens sikkerhed, til sagens opklaring, til tredjemand eller til ef-

terforskningen af en anden verserende sag om en lovovertrædelse, som efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller derover, eller som udgør en forsætlig overtrædelse af straffelovens kapitler 12 eller 13.

Det følger endvidere af § 838, stk. 2, og § 856, stk. 2, at forsvareren i forbindelse med tiltalerejsning og under hovedforhandlingen kan pålægges ikke at videregive oplysninger til tiltalte om et vidnes bopæl eller navn, stilling og bopæl.

Oplysninger om et vidnes bopæl eller navn fremgår ofte af den politirapport, som er lavet på baggrund af en afhøring og kan f.eks. også fremgå af en ransagningskendelse vedrørende ransagning hos en medtiltalt. Hvis der ikke er opmærksomhed på at beskytte disse oplysninger allerede fra sagens begyndelse, vil den sigtede herigennem kunne blive bekendt med oplysninger om et vidnes identitet, bopæl mv. i løbet af sagens behandling forud for tiltalerejsning og hovedforhandling.

Med forslaget ændres bestemmelsen i § 729 a, stk. 4, således at det udtrykkeligt fremgår, at hensynet til et vidnes sikkerhed kan danne grundlag for meddelelse af pålæg til forsvareren om ikke at videregive oplysninger om vidnets bopæl eller navn, stilling og bopæl.

Hermed tydeliggøres det, at politiet allerede på efterforskningsstadiet har mulighed for at meddele forsvareren pålæg om ikke at videregive oplysninger om et vidnes bopæl mv. til den sigtede af hensyn til vidnets sikkerhed. Hensigten er, at politiet skal gøre brug af denne mulighed i tilfælde, hvor anklagemyndigheden under hovedforhandlingen agter at anmode retten om at bestemme, at de nævnte oplysninger ikke må meddeles tiltalte, jf. § 856.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.1.-2.2.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4 og 14

Det følger af retsplejelovens § 741 c, stk. 2, at en bistandsadvokat har adgang til at gøre sig bekendt med den forurettedes forklaring til politiet og andre dokumenter i sagen vedrørende den forurettede. Når der er rejst tiltale i sagen, har advokaten tillige adgang til at gøre sig bekendt med det øvrige materiale i sagen, som politiet har tilvejebragt.

Det følger af retsplejelovens § 1020 h, stk. 1, at retten beskikker en advokat for den forurettede i straffesager mod politipersonale, hvis det følger af bestemmelserne i kapitel 66 a, der bl.a. regulerer, hvornår der skal beskikkes

en bistandsadvokat, eller efter anmodning fra den pågældende, hvis særlige grunde taler derfor. Er forurettede afgået ved døden, beskikker retten efter anmodning fra forurettedes nære pårørende en advokat for de pårørende, når forholdene taler derfor, jf. § 1020 h, stk. 2. Den advokat, der er beskikket efter § 1020 h, stk. 1 eller 2, har adgang til det materiale, der er nævnt i § 741 c, stk. 2, 2. pkt., uanset om der er rejst tiltale i sagen, jf. § 1020 h, stk. 3. I øvrigt finder bestemmelserne i kapitel 66 a tilsvarende anvendelse, jf. § 1020 h, stk. 4.

Det foreslås at indsætte et nyt punktum i retsplejelovens § 741 c, stk. 2, om, at § 729 c finder tilsvarende anvendelse. Det foreslås endvidere, at indsætte et nyt punktum i retsplejelovens § 1020 h, stk. 3, som henviser til det nye punktum i § 741 c, stk. 2.

Med forslaget indsættes dermed en bestemmelse om, at retsplejelovens § 729 c om rettens adgang til efter anmodning fra politiet at bestemme, at adgangen til sagens materiale kan fraviges, hvis det er påkrævet af hensyn til 1) fremmede magter, 2) statens sikkerhed, 3) sagens opklaring, 4) tredje-mands liv eller helbred, 5) efterforskning af en anden verserende sag om en lovovertrædelse, som efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller der-over, eller som udgør en forsætlig overtrædelse af straffelovens kapitler 12 eller 13, eller 6) beskyttelse af fortrolige oplysninger om politiets efterforsk-ningsmetoder, også gælder for adgangen til straffesagens materiale efter § 741 c, stk. 2.

Forslagene indebærer, at retsplejelovens § 729 c både finder anvendelse i forhold til bistandsadvokaters adgang til straffesagens materiale efter rets-plejelovens kapitel 66 a om forurettede og efter retsplejelovens kapitel 93 c om straffesager mod politipersonale.

Forslaget indebærer, at bistandsadvokater og forsvarere i straffesager er si-destillet i forhold til muligheden for at fravige adgangen til materiale.

Konkrete undtagelser fra bistandsadvokatens adgang til at gøre sig bekendt med materiale kan efter forslaget kun ske efter reglerne i retsplejelovens § 729 c, som ikke foreslås ændret.

Afgørelse om, at bistandsadvokatens adgang til aktindsigt fraviges, kan ikke træffes, hvis det giver anledning til væsentlige betænkeligheder for vareta-gelsen af bistandsadvokatens opgaver.

Gør de hensyn, som gør det påkrævet at fravige bistandsadvokatens adgang aktindsigt, sig kun gældende for en del af materialet, skal bistandsadvokaten have adgang til at gøre sig bekendt med den øvrige del af materialet.

Der er med forslaget ikke i øvrigt tilsigtet nogen ændringer i bestemmelsens anvendelse.

Det vil således også efter forslaget være muligt at opretholde en praksis, hvorefter en bistandsadvokat kun modtager det materiale, som politiet eller anklagemyndigheden skønner, er relevant for bistandsadvokaten i en konkret sag, medmindre bistandsadvokaten anmoder om at modtage yderligere materiale.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.5.1.-2.5.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 5

Efter den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 837, stk. 2, skal vidner og skønsmænd angives med navn og adresse på den bevisfortegnelse, som anklagemyndigheden indleverer til retten.

En fængselsbetjent, der skal afgive forklaring som vidne, anføres i praksis på den nævnte bevisfortegnelse med angivelse af sit fulde navn og private adresse. Derimod anføres polititjenestemænd, der skal afgive forklaring i retten, i praksis på bevisfortegnelsen med angivelse af tjenestested i stedet for privat adresse, idet begrebet *bopæl* forstås som ensbetydende med tjenestested.

Det følger af § 838, stk. 1, at anklagemyndigheden skal sende forsvareren en kopi af bevisfortegnelsen uden angivelse af adresser. På denne kopi af bevisfortegnelsen opføres fængselsbetjenten med sit fulde navn.

Med forslaget vil der i retsplejelovens § 837 blive indsat et nyt stk. 4, hvorefter fængselsbetjente kan opføres på bevisfortegnelsen, der indleveres til retten, ved angivelse af fornavn, tjenestested og det til ansættelsen knyttede identifikationsnummer (såkaldt medarbejder-ID), men uden angivelse af efternavn eller privat adresse.

Dette vil samtidig betyde, at fængselsbetjentens fulde navn heller ikke vil fremgå af den kopi af bevisfortegnelsen, der tilgår forsvareren.

Forslaget vil indebære, at fængselsbetjenten får mulighed for at bevare en delvis anonymitet frem til hovedforhandlingen, hvor retten kan tage stilling til spørgsmålet efter reglerne i § 856.

Bestemmelsen omfatter ligeledes værk mestre i kriminalforsorgen, da deres funktion er sammenlignelig med fængselsbetjentenes.

Der henvises til pkt. 2.3.1.1., 2.3.2. og 2.3.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger samt til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 8.

Til nr. 6

Efter den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 845, stk. 1, kan retten efter anmodning fra anklagemyndigheden, forsvareren eller et vidne forud for hovedforhandlingen træffe afgørelse om dørlukning efter § 29, stk. 1 og 3, og § 29 a, om referatforbud efter § 30, om navneforbud efter § 31, stk. 1, om hvordan og ved hvem afhøring af et barn under 15 år eller en person, der er blevet videoafhørt, skal ske, jf. § 183, stk. 3, om at tiltalte skal forlade retslokalet, mens et vidne afhøres, jf. § 856, stk. 1, 4 eller 7, om at et vidnes bopæl, navn eller stilling ikke må oplyses for tiltalte, jf. § 856, stk. 2, eller om at en polititjenestemand's navn og bopæl ikke skal oplyses, jf. § 856, stk. 6.

Retten har herved mulighed for at træffe forhåndsafgørelse om f.eks. dørlukning i tilfælde, hvor behandling i et offentligt retsmøde vil udsætte nogen for en unødvendig krænkelse, herunder hvor sådanne spørgsmål vedrører forurettede.

Med forslaget indsættes der i § 845, stk. 1, et nyt nr. 1, hvorved rettens muligheder for at træffe forhåndsafgørelse om foranstaltninger med henblik på beskyttelse af vidner og parter, der skal afgive forklaring, udvides til også at omfatte spørgsmål om nægtelse af adgang til et offentligt retsmøde for bestemte personer eller grupper af personer efter retsplejelovens § 28 b, stk. 3.

Forslaget vil indebære, at retten får mulighed for at træffe forhåndsafgørelse om udelukkelse af de nævnte personer og persongrupper fra et offentligt retsmøde i sager, hvor det allerede forud for hovedforhandlingen kan fastslås, at de pågældendes tilstedeværelse i retten vil kunne afholde vidnet eller parten fra at afgive en sandfærdig forklaring. Det kan f.eks. være relevant at anvende denne mulighed i forhold til personer med tilknytning til en bande gruppering.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.1.2., 2.1.2. og 2.1.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 7

Der er tale om en konsekvensrettelse som følge af indsættelsen af et nyt stk. 7 i retsplejelovens § 856.

Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 8.

Til nr. 8

Efter den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 856, stk. 2, nr. 1, kan retten bestemme, at et vidnes bopæl ikke må oplyses for tiltalte, hvis afgørende hensyn til vidnets sikkerhed *taler for det*, og det må antages at være uden betydning for tiltaltes forsvar. Hvis afgørende hensyn til vidnets sikkerhed gør det *påkrævet*, kan retten bestemme, at tiltalte hverken må få oplyst vidnets navn, stilling eller bopæl, forudsat at oplysningerne må antages at være uden betydning for tiltaltes forsvar, jf. § 856, stk. 2, nr. 2.

Retsplejelovens § 856, stk. 5 og 6, indeholder særlige regler om visse polititjenestemænds muligheder for at vidne anonymt, men der er ingen tilsvarende regler for fængselsbetjente.

Med forslaget indsættes der i § 856 et nyt stk. 7, hvorefter en fængselsbetjent, der afgiver forklaring som vidne, ikke skal betegnes ved sit fulde navn, hvis oplysningen må antages at være uden betydning for tiltaltes forsvar. Det foreslås endvidere, at fængselsbetjenten i stedet skal betegnes ved sit fornavn, tjenestested og det til ansættelsen knyttede identifikationsnummer.

Forslaget vil åbne mulighed for, at en fængselsbetjent kan afgive forklaring under delvis anonymitet, også i tilfælde, hvor der ikke vurderes at være en sådan risiko for repressalier eller andre ubehageligheder, som kunne begrunde (fuldstændig) anonymitet efter de gældende regler i retsplejelovens § 856, stk. 2, nr. 2.

Bestemmelsen omfatter ligeledes værk mestre i kriminalforsorgen, da deres funktion er sammenlignelig med fængselsbetjentenes.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3.1.2., 2.3.2. og 2.3.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 9

Det følger af den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 856, stk. 8, at rettens formand kan bestemme, at tiltalte skal forlade retslokalet under behandlingen af anmodninger efter stk. 2, 4, 6 og 7, om hel eller delvis vidneanonymitet og udelukkelse af tiltalte fra retslokalet under en afhøring.

Med forslaget tilføjes der i § 856, stk. 8 (fremover stk. 9), en henvisning til bestemmelsen i det nye stk. 7 vedrørende delvis anonymitet for fængselsbetjente. Endvidere konsekvensændres henvisningen til stk. 7, der fremover bliver stk. 8.

Ændringen indebærer, at rettens formand også får kompetence til at bestemme, at tiltalte skal forlade retslokalet, mens spørgsmålet om delvis anonymitet for en fængselsbetjent behandles.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3.1.3., 2.3.2. og 2.3.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger og til lovforslagets § 1, nr. 8.

Til nr. 10

Der er tale om en konsekvensrettelse som følge af indsættelsen af et nyt stk. 7 i retsplejelovens § 856.

Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 8.

Til nr. 11

Tiltalte, der som følge af en beslutning efter retsplejelovens § 856, stk. 1, 4 eller 7 ikke har overværet afhøringen af et vidne eller en medtiltalt, skal ved sin tilbagevenden til retslokalet efter den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 856, stk. 9, have oplysning om, hvem der har afgivet forklaring i tiltaltes fravær, og om indholdet af forklaringen, for så vidt den angår tiltalte. Det gælder dog ikke oplysninger om vidnets bopæl eller navn, stilling og bopæl, hvis retten har truffet bestemmelse om hemmeligholdelse efter stk. 2, nr. 1 eller 2, ligesom oplysning om en polititjenestemand's navn og bopæl heller ikke skal oplyses til tiltalte, hvis retten har truffet bestemmelse om hemmeligholdelse efter stk. 6.

Med forslaget tilføjes det i § 856, stk. 9 (fremover stk. 10), at oplysning om en fængselsbetjents fulde navn på samme måde ikke skal meddeles tiltalte, hvis oplysningerne er hemmeligholdt efter reglerne i det nye stk. 7.

Ændringen indebærer, at tiltalte, der har været udelukket fra retslokalet under en afhøring af en fængselsbetjent, ikke kan få oplyst fængselsbetjentens

identitet (fulde navn) ved tilbagevenden til retten, hvis oplysningerne er hemmeligholdt efter reglerne i det nye stk. 7.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3.1.3., 2.3.2. og 2.3.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger og til lovforslagets § 1, nr. 8.

Til nr. 12 og 13

Efter den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 856, stk. 10, træffes afgørelse om hemmeligholdelse af et vidnes navn, stilling og bopæl, jf. stk. 2, nr. 2, og stk. 4, eller af en polititjenestemand's navn og bopæl, jf. stk. 6 og 7, ved kendelse. Kendelsen kan til enhver tid omgøres, og der er mulighed for at kære afgørelsen.

Med forslaget ændres § 856, stk. 10 (fremover stk. 11), således at afgørelse om, at oplysninger om en fængselsbetjents fulde navn ikke må antages at være af betydning for tiltaltes forsvar efter det nye stk. 7 også omfattes af bestemmelsen.

Ændringerne indebærer, at de nævnte afgørelser træffes ved kendelse, at de til enhver tid kan omgøres, og at der er adgang til at kære afgørelserne.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3.1.3., 2.3.2. og 2.3.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 8.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. juli 2018.

Til § 3

Bestemmelsen fastsætter lovens territoriale anvendelsesområde og indebærer, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, som har egne retsplejelove.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

I retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1101 af 22. september 2017, foretages følgende ændringer:

§ 1

§ 28 b. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Rettens formand kan endvidere nægte adgang til et offentligt retsmøde for bestemte personer eller grupper af personer, hvis det skønnes nødvendigt for at opnå en sandfærdig forklaring af et vidne eller en part.

1. I § 28 b, stk. 3, ændres »kan endvidere« til »skal«.

§ 174. ---

Stk. 2. Retten kan bestemme, at et vidne skal afgive forklaring ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis det findes hensigtsmæssigt og forsvarligt. Vidnet indkaldes til at møde et nærmere angivet sted, jf. § 192.

2. I § 174, stk. 2, 1. pkt., indsættes efter »forsvarligt«: », herunder hvis særlige hensyn til vidnet taler derfor«.

Stk. 3. ---

§ 729 a. ---

Stk. 2-3. ---

Stk. 4. Hvis det er nødvendigt af hensyn til fremmede magter, til statens sikkerhed, til sagens opklaring, til tredjemand eller til efterforskningen af en anden verserende sag om en lovovertrædelse, som efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller derover, eller som udgør en forsætlig overtrædelse af straffelovens kapitler 12 eller 13, kan politiet give forsvaren pålæg om ikke at videregive de oplysninger, som forsvaren har modtaget fra politiet. Pålægget kan udstrækkes, indtil tiltalte har afgivet forklaring under hovedforhandlingen.

§ 741 c.---

Stk. 2. Advokaten har adgang til at gøre sig bekendt med den forurettedes forklaring til politiet og andre dokumenter i sagen vedrørende den forurettede. Når der er rejst tiltale i sagen, har advokaten tillige adgang

§ 837. ---

Stk. 2-3. ---

3. I § 729 a, stk. 4, 1. pkt., indsættes efter »tredjemand«: », herunder til et vidnes sikkerhed«.

4. I § 741 c, stk. 2, indsættes som 3. pkt.:

»§ 729 c finder tilsvarende anvendelse.«

5. I § 837 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»*Stk. 4.* Fængselsbetjente kan betegnes med fornavn, tjenestested og

det til ansættelsen knyttede identifikationsnummer.«

Stk. 4 bliver herefter stk. 5.

Stk. 4. ---

§ 845. Retten kan efter anmodning fra anklagemyndigheden, forsvareren eller et vidne forud for hovedforhandlingen træffe afgørelse om

1-4) ---

5) at tiltalte skal forlade retslokalet, mens et vidne afhøres, jf. § 856, stk. 1, 4 eller 7,

6-7) ---

Stk. 2. ---

§ 856. ---

Stk. 2-6. ---

Stk. 7. Rettens formand kan bestemme, at tiltalte skal forlade retslokalet, når en polititjeneste-

6. I § 845, stk. 1, indsættes før nr. 1 som nyt nummer:

»1) nægtelse af adgang til et offentligt retsmøde for bestemte personer eller grupper af personer efter § 28 b, stk. 3.«

Nr. 1-7 bliver herefter nr. 2-8.

7. I § 845, stk. 1, nr. 5, ændres »7« til: »8«.

8. I § 856 indsættes efter stk. 6 som nyt stykke:

»*Stk. 7.* En fængselsbetjent kan afgive forklaring uden at oplyse navn og bopæl, hvis oplysningen må antages at være uden betydning for tiltaltes forsvar. I stedet oplyses den pågældendes fornavn, tjenestested og det til ansættelsen knyttede identifikationsnummer.«

Stk. 7-10 bliver herefter stk. 8-11.

mand, der har udført foranstaltninger som nævnt i § 754 a, eller en polititjenestemand med en særlig tjenestefunktion afhøres, hvis dette er påkrævet af hensyn til hemmeligholdelsen af polititjenestemandens identitet og det må antages at være uden væsentlig betydning for tiltaltes forsvar.

Stk. 8. Rettens formand afgør, om tiltalte skal forlade retslokalet under den forudgående forhandling om anmodninger fremsat efter stk. 2, 4, 6 og 7.

Stk. 9. Når tiltalte som følge af en beslutning efter stk. 1, 4 eller 7, ikke har overværet afhøringen af et vidne eller en medtiltalt, skal tiltalte, når denne på ny kommer til stede i retslokalet, have oplysning om, hvem der har afgivet forklaring i tiltaltes fravær, og om indholdet af forklaringen, for så vidt den angår tiltalte. Retten afgør, om gengivelsen af forklaringen skal ske før eller efter, at tiltalte selv har afgivet forklaring. Oplysning om vidnets bopæl eller navn, stilling og bopæl skal dog ikke meddeles tiltalte, hvis retten har truffet bestemmelse om hemmeligholdelse efter stk. 2, nr. 1 eller 2. Oplysning om en polititjenestemands navn og bopæl skal endvidere ikke meddeles tiltalte, hvis retten har truffet bestemmelse om hemmeligholdelse efter stk. 6.

9. I § 856, *stk. 8*, der bliver *stk. 9*, ændres »og 7« til: », 7 og 8«.

10. I § 856, *stk. 9, 1. pkt.*, der bliver *stk. 10, 1. pkt.*, ændres »7« til: »8«.

11. I § 856, stk. 9, der bliver stk. 10, indsættes som 5. pkt.:

» På samme måde skal oplysning om en fængselsbetjents fulde navn ikke meddeles tiltalte, medmindre retten har truffet bestemmelse om, at oplysningerne må antages at være af betydning for tiltaltes forsvaret efter stk. 7.«.

Stk. 10. Afgørelse om hemmeligholdelse af et vidnes navn, stilling og bopæl, jf. stk. 2, nr. 2, og stk. 4, eller en polititjenestemand's navn og bopæl, jf. stk. 6 og 7, træffes ved kendelse. I kendelsen anføres de konkrete omstændigheder i sagen, hvorpå det støttes, at betingelserne for hemmeligholdelse er opfyldt. Kendelsen kan til enhver tid omgøres. Rettens afgørelse efter stk. 2, nr. 2, og stk. 4, 6 og 7, kan kæres.

12. I § 856, stk. 10, 1. pkt., der bliver stk. 11, 1. pkt., udgår »eller«, og »jf. stk. 6 og 7,« ændres til: »jf. stk. 6 og 8, eller en fængselsbetjents fulde navn, jf. stk. 7,«.

13. I § 856, stk. 10, sidste pkt., der bliver stk. 11, sidste pkt., ændres »stk. 4, 6 og 7« til: »stk. 4 og 6-8«.

§ 1020 h.---

Den advokat, der er beskikket efter stk. 1 eller 2, har adgang til det materiale, der er nævnt i § 741 c, stk.

14. I § 1020 h, stk. 3, indsættes efter »§ 741 c, stk. 2, 2. pkt.«: », jf. 3. pkt.«.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. juli 2018.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.